

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร
จังหวัดขอนแก่น

ADMINISTRATOR'S TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP
AFFECTING CORE CURRICULUM MANAGEMENT BASIC EDUCATION
OF B.E. 2551 OF THE CURRICULUM IMPLEMENTATION SCHOOLS
IN KHONKAEN PROVINCE

ณัชฎานุช สุตชาติ ดร. วัลลภา อารีรัตน์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
จังหวัดขอนแก่น 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร กับ
การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จังหวัดขอนแก่น และ3)
ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม มีการ
ดำเนินการวิจัยเป็นสองระยะ คือ ระยะแรกเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษา เพื่อ
ตรวจสอบกรอบแนวคิดในการวิจัยจากบริบทและสภาพปรากฏการณ์ที่แท้จริงของโรงเรียน เลือก
กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้บริหารและครูที่ทำหน้าที่เป็นคณะ
กรรมการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น ที่เป็นโรงเรียน
มัธยมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่สองเป็นการวิจัยเชิง
สำรวจประชากรได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรจังหวัดขอนแก่น
ผู้บริหาร จำนวน 49 คน ครู จำนวน 1,123 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,172 คน โดยผู้บริหารใช้
ประชากรทั้งหมด ส่วนครู กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วนจำแนกตามราย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 17
และการสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชน ครั้งที่ 5

โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 282 คน ผู้บริหาร จำนวน 49 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 331 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter เพื่อคัดตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และใช้วิธี Stepwise เพื่อหารูปแบบที่ดีที่สุดในการนำไปสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยเป็นดังนี้ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ส่วนการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยเป็นดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนและดำเนินการการใช้หลักสูตร ด้านการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร และด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น (CURRI) ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.776 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 60.20 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแต่ละด้านที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น มากที่สุดคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล(IC)รองลงมาคือด้านการกระตุ้นทางปัญญา(IS) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (IM) ตามลำดับ

โดยสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามวิธี Stepwise ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$\text{CURRI} = 1.497 + 0.263(\text{IC})^{**} + 0.238(\text{IS})^{**} + 0.156(\text{IM})^{**}$$

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z = 0.339(Z4)** + 0.294(Z3)** + 0.185(Z2)**$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) investigate administrator's transformational leadership of model school in Khon Kaen province where implemented Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 to action, 2) study the relation between administrator's transformational leadership and the management of Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 in Khon Kaen province and 3) investigate administrator's transformational leadership affecting the management of Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 in Khon Kaen province. This mixed method research consisted of 2 periods of process. The first period was qualitative research with the format of multi-case studies for auditing conceptual framework of research based on real context and phenomenon of school. Target group was specifically chosen regarding to key participants of revealing important data. So it consisted of administrators and teachers who had worked as administrative committee of 3 model schools in Khon Kaen province where implemented Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 to action including secondary school, extended junior secondary school and primary school. Research instrument was interview form. Data was analyzed through method of content analyzing. The second period was survey research which comprised of 1,172 persons including 49 administrators and 1,123 teachers from model school in Khon Kaen province. Although all administrators were participated in research, but teachers were randomly chosen and discriminated through consideration of each school with the method of proportional stratified sampling. So sample group of teachers was remained only 282 persons. Finally, participants for this survey consisted of 331 administrators and teachers. Interview form was still used as research instrument. Data was analyzed by using ready-to-use computer program for calculating statistic figures including percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and coefficient of multiple regression analysis using Enter method for reviewing significant variables. The usage

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 17
และการสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่ชุมชน ครั้งที่ 5

of Stepwise method also was made for finding out the best method to create regression equation.

Research findings found that administrator of model school in Khon Kaen province had both overview and each aspects of transformational leadership at high level. Leadership of administrator which mostly performed by mean score was idealized influence, following by inspirational motivation, individualized consideration and intellectual stimulation respectively. The management of Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 in Khon Kaen province was also found the overview and each aspects of practice at high level, especially the creating of school curriculum was found at the highest level of practice, following by planning and processing the implementation of curriculum, increasing quality of curriculum implementation through research and development, the evaluation of curriculum implementation and the improvement and development of curriculum respectively.

The relation between administrator's transformational leadership and the management of Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of model school in Khon Kaen province (CURRI) was found the high level of optimistic aspects with statistical significance at .01 level. The result of analyzing multiple regression equation found the multiple correlation coefficients at 0.766. Coefficient of determination was found at 60.20. Coefficient of regression for leadership of change on each aspect which affected to management of Basic Education Core Curriculum B.E.2551 in model school in Khon Kaen province was mostly found at individualized consideration : IC, following by intellectual stimulation : IS and inspiration motivation : IM, respectively.

The regression equation could be created to the form of unstandardized and standardized score through the method of Stepwise ad follows:

Regression equation in the form of Unstandardized Score

$$\text{CURRI} = 1.497 + 0.263(\text{IC})^{**} + 0.238(\text{IS})^{**} + 0.156(\text{IM})^{**}$$

Regression equation in the form of Standardized Score

$$Z = 0.339(Z4)^{**} + 0.294(Z3)^{**} + 0.185(Z2)^{**}$$

Keywords: TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AND CORE CURRICULUM MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION. B.E.2551

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 17
และการสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่ชุมชน ครั้งที่ 5

บทนำ

ปัจจุบันนี้โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันที่ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็ว และนำไปสู่การผสมผสานความคิด ค่านิยม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างมวลมนุษยชาติ ทำให้เกิดการแข่งขันในระดับนานาชาติมากขึ้น ทุกประเทศต่างพัฒนาศักยภาพของพลเมืองให้เป็นผู้ทันต่อยุคสมัย เพื่อให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีความสามารถที่หลากหลาย การศึกษาในฐานะเป็นกลไกพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของชาติ มีความสามารถเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณธรรม มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมฐานความรู้อย่างมั่นคง มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ มีสมรรถนะทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญที่ทำหน้าที่โดยตรงในการรับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และบรรลุตามจุดมุ่งหมาย การศึกษาของชาติ ผู้บริหารนับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการดำเนินการต่างๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายหรือภารกิจที่กำหนดไว้ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนที่ดีมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (Merphy, 1997 อ้างถึงใน ประยุทธ์ ชูสอน, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Weber, 1989 (อ้างถึงใน Fair, 2001) ว่าภาวะผู้นำที่เข้มแข็งของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นคุณลักษณะสำคัญของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กร ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะทำให้เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีการกระจายอำนาจ มีการเสริมสร้างพลังใจ มีการกระตุ้นผู้ตามให้เป็นผู้นำด้วย และสามารถทำให้ประสิทธิผลขององค์กรสูงขึ้นแม้ว่าสภาพการณ์ ขององค์กรจะมีข้อจำกัดต่างๆ เพียงใด (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2551)

ประเทศไทยประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยในปีการศึกษา 2552 ให้ใช้หลักสูตรในโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 และในโรงเรียนทั่วไปเริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จำนวน 555 โรงเรียน ทั่วประเทศ ได้มาจากการคัดเลือกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญในการพัฒนาทางการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนและรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา แบ่งเป็น 5 เขตพื้นที่การศึกษาและมีโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จำนวน 15 โรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและขยายผลหลักสูตรแกนกลางไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนทั่วไปและเพื่อให้การใช้หลักสูตรดำเนินไปตามเป้าหมาย

ในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นภารกิจที่สำคัญ จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรและพร้อมผู้การใช้ในสถานศึกษาให้ทันการ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจึงเป็นคุณสมบัติสำคัญยิ่งสำหรับบทบาทการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ผลักดันให้เกิดการนำนโยบายเกี่ยวกับกรพัฒนาหลักสูตรสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและประสบผลสำเร็จ หากผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะช่วยให้การพัฒนาและการใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จได้โดยง่าย(สำนักงานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา,2551) ฉะนั้นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจึงมีความสำคัญมากต่อการบริหารจัดการหลักสูตรซึ่งเป็นการนำร่องทดลองใช้ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

คำถามของการวิจัย

- 1.ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรในจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับใด
- 2.ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- 3.ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณี (Multi- Cases Study) เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้บริหาร และครูที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดขอนแก่น ที่เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนระดับประถมศึกษา ประเภทละ 1 โรงเรียน รวม 3 แห่ง

1.2 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ถึง เขต 5 ผู้บริหาร จำนวน 49 คน ครู จำนวน 1,123 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,172 คน จาก 15 โรงเรียน ผู้บริหาร ศึกษาประชากรทั้งหมด ส่วนครูสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) จำแนกตามรายชื่อโรงเรียน โดยเทียบจากตารางของ ศิริชัย กาญจนวาสิ, ทวีวัฒน์ ปิตตานนท์ และดิเรก ศรีสุขโข คู่มือระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (อ้างถึงใน ประภาพร ศรีตระกูล, 2550) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน รวมผู้บริหาร จำนวน 49 คน เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 331 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ประกอบด้วย

- 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์
 - 2) การสร้างแรงบันดาลใจ
 - 3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา และ
 - 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
- ตัวแปรตาม คือ การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย
- 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2) การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร
 - 3) การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา
 - 4) การการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 17 และการสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชน ครั้งที่ 5

ประเมินการใช้หลักสูตร และ 5) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) มีการดำเนินการวิจัยเป็นสองระยะ คือ ระยะแรกเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษา (Multi-Cases Study) เพื่อตรวจสอบกรอบแนวคิดในการวิจัยจากบริบทและสภาพปรากฏการณ์ที่แท้จริงของโรงเรียน ระยะที่สอง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ระยะที่ 1 ศึกษาเอกสารและการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษา (Multi-Cases Study) เพื่อตรวจสอบกรอบแนวคิดในการวิจัยให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ในจังหวัดขอนแก่น และเพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาสร้างเครื่องมือการวิจัยในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 โดยการศึกษาดูเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปประเด็นสำคัญเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยและ ศึกษาพหุกรณีจากโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนประถมศึกษา ประเภทละ 1 โรงเรียน รวม 3 โรงเรียน ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือการวิจัยซึ่งในระยะที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบพิจารณา ความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหาและภาษาก่อนนำไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับ โรงเรียนเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต การ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยใช้การถ่ายภาพ และบันทึกเสียงในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและใช้เทคนิคสามเส้า โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือการตรวจสอบแหล่งข้อมูลแหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ แหล่งบุคคล และตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ใช้วิธี การสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาจากแหล่งเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิจัยระยะที่สองเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในจังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษขอนแก่น เขต 1-เขต 5 ผู้บริหาร 49 คน ครู 1,123 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,172 คน ผู้บริหารศึกษาโดยใช้ประชากรทั้งหมด ส่วนครู กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) จำแนกตามรายโรงเรียน โดยเทียบจากตารางของ ศิริชัย กาญจนวาสิ, ทวีวัฒน์ ปิตตานนท์ และดิเรก ศรีสุขโข คู่อาระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (อ้างอิงใน ประภาพร ศรีตระกูล, 2550) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน รวมผู้บริหาร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 17 และการสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชน ครั้งที่ 5

จำนวน 49 คน เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.84 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.97 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบตามจำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลที่ ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิงใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter เพื่อดูความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ ใช้วิธี Stepwise เพื่อพิจารณารูปแบบที่ดีที่สุดในการนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญไปสร้างสมการพยากรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ“มาก” และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ผู้บริหารเน้นย้ำให้ผู้ร่วมงานเกิดจิตสำนึกในการทุ่มเทปฏิบัติภารกิจร่วมกัน มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารแสดงถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนด มีการแสดงออกเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความสนใจที่จะค้นหาวิธีการใหม่ๆในการทำงานให้เกิดความสำเร็จ 3) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ผู้บริหารให้ความสนใจที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีการทำงานแบบวัฒนธรรมเดิมๆให้เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก ส่วนผู้บริหารใช้วิธีตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมงานปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย และ 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารรับฟังเรื่องราว และความคิดเห็นของผู้ร่วมงานด้วยความตั้งใจ

2. การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 17
และการสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชน ครั้งที่ 5

โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนและดำเนินการการใช้หลักสูตรและด้านการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า 1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมีการจัดทำสาระของหลักสูตรและคำอธิบายรายวิชา มีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ร่วมกัน 2) ด้านการวางแผนและดำเนินการใช้ หลักสูตร โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางการใช้หลักสูตรที่ชัดเจนมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การผลิตสื่อและพัฒนาสื่อเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับสุดท้าย คือ มีการนำผลการวิจัยและพัฒนาออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้หลากหลาย 4) ด้านการประเมินการใช้ โรงเรียนมีคณะกรรมการวางแผน การนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก ส่วนการวิเคราะห์ผลการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติในอันดับสุดท้าย และ 5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนา โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก ส่วนกรณีหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนที่มีความโดดเด่นและมีลักษณะเฉพาะที่สัมพันธ์กับบริบทของโรงเรียน มีการปฏิบัติในอันดับสุดท้าย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับการบริหารจัดการหลักสูตรมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับมากเป็นอันดับแรก ($r = 0.743$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 รองลงมา คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญากับการบริหารจัดการหลักสูตร และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์กับการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นอันดับสุดท้าย

4. สรุปผลการศึกษภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น (CURRI) ผลการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.776 ค่าสัมประสิทธิ์การทำงานร้อยละ 60.20 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแต่ละด้านที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น มากที่สุดคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (IC) รองลงมาคือด้านการ กระตุ้นทางปัญญา(IS) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (IM) ตามลำดับ

โดยสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ตามวิธี Stepwise ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$\text{CURRI} = 1.497 + 0.263(\text{IC})^{**} + 0.238(\text{IS})^{**} + 0.156(\text{IM})^{**}$$

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z = 0.339(Z4)^{**} + 0.294(Z3)^{**} + 0.185(Z2)^{**}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” โดยเฉพาะด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์มีการปฏิบัติมาก เป็นอันดับแรกและด้านการกระตุ้นทางปัญญามีการปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สราวุธรัตน์ จันทะมล (2548) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ด้านการกระตุ้นปัญญา และสอดคล้อง กับ พิสิฐธวัฒน์ กลิ่นไธสงค์ (2552) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลการ บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 3 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ขององค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์และ คุณภาพของหน่วยงานว่าจะไปในทิศทางใด รวมไปถึงการมีอิทธิพลเหนือจิตใจของผู้ร่วมงาน ด้วย อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1-5 ได้มีการดำเนินการในการส่งเสริมและ พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และเตรียมความพร้อมรองรับการกระจายอำนาจโดยมีนโยบายแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ที่ใช้ในการ

ขับเคลื่อนพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการจัดประชุมสัมมนาและอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้กับสถานศึกษาเพื่อให้มีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น จากผลการวิจัย พบว่า มีการดำเนินการและการปฏิบัติในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นการวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตรส่วนที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย คือ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ ดาวดึงส์ พุทธา (2548) ได้ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุภาพร บุพโต (2546) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ และผลการสัมภาษณ์เชิงลึกโรงเรียนพหุกรณีศึกษาพบว่า ในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้น โรงเรียนต้นแบบทุกโรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด และจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดี ทั้งด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร การใช้หลักสูตร การวัดประเมินผลตามหลักสูตร และเป็นประสบการณ์เดิมที่ต่อเนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ครูและผู้บริหารได้ผ่านกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาแล้ว ทำให้โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ขยายโอกาส หรือโรงเรียนประถมศึกษา เพราะครูทุกคนถือว่าเป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงของตนเอง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น จากผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารแต่ละด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล กับการบริหารจัดการหลักสูตรมีความสัมพันธ์กันในทางบวกสูงสุด รองลงมาคือด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิพล พหลทัพบ(2552) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากทุกปัจจัย และสอดคล้องกับฟิลิซุสวัตน์ กลิ่นไธสงค์ (2552) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 3 และจากผลการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่เป็นพหุกรณีศึกษา พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จะให้ความสำคัญในด้านการบริหารงานบุคคลมาก ตามแนวคิดที่ว่า บริหารสิ่งใดให้เข้าใจสิ่งนั้นและถ้าได้ใจคนก็เหมือนได้ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรจังหวัดขอนแก่น ผู้บริหารส่วนใหญ่ของโรงเรียนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหาร และนำโรงเรียนเข้าร่วมโครงการตามนโยบายต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว เช่น โรงเรียนในฝัน โรงเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนเรียนร่วม ทำให้เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน มีศิลปะในการครองใจคน กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดการตื่นตัวและพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เสมอ

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.776 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 60.20 ค่าสัมประสิทธิ์การทดสอบอันดับแรกคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล รองลงมาคือด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ คำนิง ผุดผ่อง (2547) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการคำนึงถึงเอกบุคคล(การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล) ด้านการสร้างบารมี(การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์) ด้านการกระตุ้นเขavnปัญญา สามารถพยากรณ์องค์การแห่งการเรียนรู้โดยรวม และสอดคล้องกับ สุพจน์ นาสวมบัติ (2547) ได้ศึกษา วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 17
และการสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชน ครั้งที่ 5

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1- 5 ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสังกัด ในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การกระตุ้นทางปัญญา และการสร้างแรงบันดาลใจ ให้สามารถพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ขึ้น และพร้อมก้าวสู่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป เนื่องจากเป็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พบว่า มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการหลักสูตร ที่สามารถพยากรณ์การบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน ต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดขอนแก่น ได้ถึงร้อยละ 60.3

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1- 5 ควรสร้างความตระหนักแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1- 5 เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1- 5 ควรนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนอื่นๆในสังกัด ให้สามารถบริหารจัดการและพัฒนาตนเองในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้อำนวยการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพราะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารจัดการหลักสูตร โดยเฉพาะในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

5) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ร่วมกันของผู้ร่วมงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา และควรส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในการผลิตสื่อและพัฒนาสื่อให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยและพัฒนา มาออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้หลากหลาย และควรส่งเสริมสนับสนุน ผลักดัน ให้มีหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนที่มีความโดดเด่นและมีลักษณะเฉพาะที่สัมพันธ์กับบริบทของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในเขตภูมิภาคอื่นๆ เพื่อศึกษา เปรียบเทียบและนำข้อค้นพบที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการให้ตรงกับบริบทใน หน่วยงานของตนเอง และเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรสายบริหารระดับนโยบาย

2) ควรทำวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนทั่วไป โดยมีการศึกษาเปรียบเทียบขนาดและระดับของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3) ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในพื้นที่ โรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง และโรงเรียนรางวัลพระราชทาน หรือในโรงเรียนทั่วไปที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practice)

4) ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2551).แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

(2552). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คำนึ่ง ผุดผ่อง.(2547).ความล้มเหลวระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดาวดั่งส์ พุทธา.(2548). การบริหารจัดการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอชุมพลบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประภาพร ศรีตระกูล.(2550).ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา.ขอนแก่น :โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประยูทธ ชูสอน.(2548). พฤติกรรมภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- พิสิฐธวัฒน์ กลิ่นไธสงศ์. (2552). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- รัตติกรณ์ จงวิศาล (2551). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง(Transformational Leadership Theory). สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยหอการค้า.**
- สรารัตน์ จันทร์มล. (2548). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอรังษะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น**
- สิทธิพล พหลทัต.(2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- สุพจน์ นาสมบัติ. (2547). **วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- สุภาพร บุญโต. (2546). **สภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- Fair, R.W. (2001). **A Study of New Jersey Public School Superintendents Perceptions Regarding The Behavioral Characteristics of Effective Elementary School principals.** Dissertation, Seton Hall University.